

ISSN: 2757-6000

Murat UZUN

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

murat@bilhos.com, Orcid: 0000-0002-3950-739X

Dr. Öğr. Üyesi Elvan Tekin

Fırat Üniversitesi

elvankanmaz@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6608-6156

CHROMA KEY & GREEN SCREEN EFEKTLERİNİN TV HABER BÜLTENLERİNDE KULLANIMI ÜZERİNE ELEŞTİREL BİR İNCELEME

ÖZET

İnsanlığın seyrini değiştiren kitle iletişim araçları içerisinde televizyonun önemli ve özel bir yere sahip olduğunu ifade etmek gerekir. Öncü olan radyo gibi televizyonun da temelinde haberleşme kavramının kilit rol oynadığını görölmektedir. Dolayısıyla televizyon yayınlarında ilk başlarda içerik noktasında haber programlarının baskın ağırlığa sahip olduğu söylenebilir. Haber programlarındaki kurgu ve anlatı kadar haber bültenin görsel unsurlarının da alegorik anlamlar taşıdığı, bunların izleyici üzerinde muhtelif etkiler yarattığı farklı disiplinlerdeki farklı yaklaşımlar neticesinde ulaşılan ortak bir sonuç olarak ifade etmek mümkündür. Ortaya konulan bu çalışmada ait olunmayan fiziksel bir ortamla bütünleşmeyi mümkün kılan Chroma Key (Giydirme) ve Green Screen (Yeşil Perde) efektlerinin haber bültenlerinde kullanımları incelenmiş, öneri ve eleştiriler sunularak tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: haber bültenlerinde görsel tasarım, greenbox, yeşil perde, chrome key, vfx

A CRITICAL REVIEW ON THE USE OF CHROMA KEY & GREEN SCREEN EFFECTS IN TV NEWSLETTERS

ABSTRACT

It should be stated that television has an important and special place among the mass media that change the course of humanity. Like its predecessor, radio, we can say that the concept of communication plays a key role in the basis of television. Therefore, it can be said that news programs have a dominant weight in terms of content in television broadcasts at first. It is obvious that the visual elements of the news bulletin have allegorical meanings as well as the fiction and narrative in news programs. It is possible to express them as a common result reached as a result of different approaches in different disciplines, where they create various effects on the audience. In this study, the use of Chroma Key (Clothing) and Green Screen (Green Screen) effects, which make it possible to integrate with a physical environment that does not belong, were examined in news bulletins, suggestions and criticisms were presented and discussed.

Keywords: visual design in newsletters, greenbox, green screen, chrome key, vfx

Giriş

Eleştirel perspektifi ve teknolojiye karşı eleştirel tutumuyla bilinen Postman, entertainment (eğlence) kavramını her türlü söylemin üst ideolojisi olarak konumlandırmıştır. (Postman, 1999, s. 102) Buradan hareketle insanlık için önem ve ciddiyet arz eden konuların dahi zaman zaman entertainment (eğlence) argümanına dönüştürüldüğünü veya buna gayret edildiğini somut olaylar ışığında söylemek mümkündür.¹ Her ne kadar haber programları özünde halkın haber alma özgürlüğünü temin gibi kamusal bir görevi ifa etmek üzere temellenmiş olsa da (Uyguç & Genç, 2016, s. 108) sunum ve aktarım bağlamında entertainment (eğlence) mecrasına hizmet eder konuma gelebilmektedir. Finansal kaygılar ve rating elde etme arzusu etkisiyle televizyon haberlerinde biçimin içeriğine yeğlendiğini, görsel unsurların asli unsurları geride bırakabilecek bir seviyeye gelebildiğini söylemek mümkün olabilmektedir. Toplumsal faydanın “daha çok izlenme” ve “dikkat çekme” amaçlarına tercih edilmesi, VFX (Visual Effect) araçlarının (Mitchell, 2004, s. 32) haber bültenlerinin ana omurgası içerisinde konumlanmasına yol açmıştır.

AMAÇ

Görselin negatiften dijital bir piksele dönüşmesi, görüntünün dijital ortamda düzenlenip işlenmeye başlanması sinema, televizyon ve prodüksiyon bağlamında devrim niteliğindeki önemli bir gelişim olarak yorumlanmaktadır. Hemen hemen her teknolojik gelişmenin sağladığı önemli kolaylıkların yanı sıra beraberinde getirdiği sorunlar akademi dünyasının farklı

---

¹ Binlerce insanın hayatını kaybetmesine sebebiyet veren Covid19 virüsünün bir lokanta sahibi tarafından hamburger olarak üretilmesi ve ana akım medya ağlarının bunu haberleştirerek örtülü PR çalışması yürütmesi. Ayrıca bkz. <https://tr.euronews.com/2020/03/26/vietnamli-lokanta-sahibi-koronavirus-seklinde-hamburger-ekmegi-yaparak-musteri-cekiyor>

disiplinlerinin çalışma konusunu teşkil eden kapsamlı bir alandır. Görüntü işleme ve düzenleme teknolojilerinin dijitalleşmesi de yine aynı şekilde farklı bağlamlarda incelenen çeşitli sorunların oluşmasına sebebiyet vermiştir. Negatif filme dayalı klasik görüntü işleme ve düzenleme sisteminde farklı bağlamdaki iki görüntünün bir araya getirilmesi (montaj) fiziksel ve kusursuz kırpmaları, agrandizör üzerinde çok hassas zamanlamalar ile doğru bir şekilde tab edilmesini gerekli kılmaktaydı. Video film üzerinde bunu yapmak ise çok daha zor ve karmaşık süreçleri zorunlu kılıyordu. Dolayısıyla klasik yöntemlerle görüntü üzerinde dezenformasyon mümkün olabilmekle birlikte oldukça kısıtlıydı denilebilir. Fakat modern dijital teknolojiler sayesinde giriş düzeyindeki akıllı telefon, tablet veya PC kullanıcılarının dahi basit freeware görüntü işleyicilerle sansasyonel montaj işlemi yapılabilir hale geldiği gözlemlenmektedir. Günbegün gelişen ve yeteneklerini artıran *AI: Artificial intelligence* (Yapay zekâ) teknolojisinin de fotoğrafın yanı sıra video üzerinde de kapsamlı düzenlemeler ve ilaveler yapabilme durumuna geldiğini söylemek mümkündür. Ortaya konulan bu çalışma mevcut teknolojik imkanların haber bültenlerindeki kullanımını teknik, etik, estetik ve eleştirel bağlamda ele alarak hem TV haberciliğinde görsel efekt kullanıma dair değerlendirmelerde bulunarak öneriler sunup, hem de yarına dair fütüristik yaklaşımlar öngörerek literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ele alınan konuyla ilgili yapılan çalışmaların genellikle teknik bağlamda olduğu ve kuramsal çalışmaların kısıtlı olduğu gözlemlenmiş, literatürdeki boşluğun teknik ve kuramsal sentezi içeren bu çalışmayla giderilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bilimsel anlamda bilginin tanımı “yöntemle elde edilen, deney veya gözlemlerle doğrulanan yanıtlanabilen” olarak yapılmaktadır (Hançerlioğlu, 1996, s. 52). Dolayısıyla bir bilimsel çalışmanın olmazsa olmazlarından biri elde edilen veri ve bulguların belirli bir yöntemle elde edilmiş olması ve varılan sonucun literatürde yer alan çalışmalarla desteklenebilir olması gerekmektedir. Ortaya konulan çalışma green screen, chroma key, haber bülteni görsel tasarımı gibi konularda yapılan çalışmaları literatür taraması yöntemiyle (Köroğlu, 2015, s. 62-68) ele alıp sentezleyerek örneklemeleri “betimsel analiz” yöntemini (Ültay & Akyurt, 2021, s. 188-201) uygulayarak anlaşılır kılmaya çalışmıştır.

1. Haber Bültenlerinin Görsel Unsurları

1.1 Dekor ve Fon

Televizyon yayınlarının genelinde özelleştirilmiş dekor ve arka planların varlığı söz konusudur. Programın formatı ve içeriği, dekor ve fon öğelerinin şekli unsurlarını belirleyen ana faktör olarak konumlandırılabilir. Dolayısıyla bir müzik programıyla bir çocuk programında aynı

görsel öğelerin kullanılmasının teknik ve estetik bağlamda bir izahının olmadığını söylemek mümkündür (Yıldız, 2006, s. 275). Mali altyapısını büyük sermaye gruplarının oluşturduğu ana akım televizyon kanallarının fiziki yapılarının bu bağlamda şekillenen ihtiyaçlar neticesinde birden fazla stüdyoya sahip olduğu ve program formatına göre ayrı ayrı dekore edildiği gözlemlenmiştir. (Taştan, 2014, s. 55-134) Maddi imkanları kısıtlı olan yerel medya oluşumlarının merkezi stüdyolarını program formatlarına göre suni malzemelerle ayrı ayrı dekore ettiği bilinmektedir. Buna dahi imkan bulamayan kurumsallaşamamış yerel sermaye himayeli mahalli televizyonların ise tek stüdyo ve tek dekorla tüm program formatlarını icra ettiği gözlemlense de genel itibarıyla televizyon haber bültenlerinin görsel açıdan zengin ve modern bir anlayışa dizayn ettiğini ifade etmek mümkündür (Bayram, 2002, s. 55).

Ulusal çapta yayın yapan televizyon kanalları incelendiğinde haber bültenlerinin dekoratif yapısında kırmızı ve mavi renklerin yoğun olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. Renklerin psikolojik tesire sahip olduğuna dair bulgular içeren çalışmalar göz önüne alındığında (Yılmaz, 1991, s. 26) bu tercihin gelişigüzel olmadığını

ifade etmek mümkündür (Olgun, 2014, s. 24). Gelişen teknolojinin görsel imkanları artırmasının bir sonucu olarak televizyon haber bültenlerinin daha interaktif ve çok boyutlu bir hale geldiği görülmektedir. Dolayısıyla fon unsurlarında haberle ilgili infografik, VTR, manşet görseli gibi destekleyici öğelerin yerleştirilmesine müsait bir zemin oluşturulduğu gözlemlenmektedir. Cam spiker (Konuş, Açık, Ayvaz & Apaydın, 2017, s. 6) aksiyonunda (Karadağ, 2019, s. 787) ve geçişler sırasında bu alanlar çalışmada detaylıca ele alınarak green screen ve chroma key tekniği, projeksiyon yansıtması yoluyla haberle ilgili yan öğelerin yer bulduğu interaktif bir alana dönüşebilmektedir. (Kırık, 2014, s. 51) Görece eskimiş, klasik bir usul olsa da bazı örneklerde bu amaçla fona geniş ekran monitörlerin konulduğu da göze çarpmaktadır.

Görsel 1: Fox Ana Haber stüdyosundan bir kare URL 1: <https://www.fox.com.tr/fox-haber>

Görsel 2: Ulusal çapta yayın yapan tematik haber kanalı Habertürk TV’de haber sunumu URL 2: https://tv.haberturk.com/tum_bolumler/ana-haber-bulteni/685

Televizyon mecrasının her kademesinde olduğu üzere haber bültenlerinde de ışıklandırma önemli ve hassas bir yere sahiptir. High Key ışıklandırma tekniğinin (Sözen & Dayı, 2013, s. 38) kullanıldığı haber bültenlerinde gölge oluşmaması gerekmektedir. Işıklıdırmanın doğru yapılması ortaya konulan bu çalışmaya esas olan green screen efektinin sağlıklı sonuçlar vermesi adına da önem taşımaktadır. (Zinderen, 2017, s. 102) Nitekim gölgeli veya yetersiz ışıklandırma işleyici programların objeyi fondan ayırma fonksiyonunu eksik yerine getirmesine sebebiyet verebilmektedir. (Benli, 2019, s. 80) İfade etmeye çalıştığımız bu nizamlı görsel düzen içerisinde sunucu veya spikerin kostümünün de önem arz ettiği muhakkaktır. Bu renk cümbüşü içerisinde uyum sağlayan, göze batmayan ve kurumsal ciddiyet bağlamındaki şekli unsurları taşıyan; logo, amblem ve slogan içermeyen kostüm seçimleri haber bültenlerindeki görsel düzen içerisinde bütünü tamamlayan bir diğer unsur niteliğindedir (Ziaei & Öztürk, 2016, s. 98-99).

Türkiye Cumhuriyeti müktesebatına göre özel kuruluşlara ait televizyon yayınları Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından denetlenmekte ve bu kurumun yönergeleri televizyon yayıncıları için bağlayıcı nitelik taşımaktadır. RTÜK ilgili yönergelerinde haber bültenlerinde reklam ve ürün yerleştirmeye izin vermediği için (Duyurular, 2022.) haber bültenlerinin görsel unsurları içerisinde tecimsel mahiyetteki hiçbir marka, logo, amblem ve sair ifadelerin bulunmaması gerekmektedir. Bu bağlamda anılan tecimsel simgelerin televizyon kanalının logosu veya başkaca bir materyalle gizlenmesi gerektiği bilinmektedir.

1.2 Alt bant ve KJ

KJ, karakter jeneratörü kelimelerinin baş harfinden türetilen bir televizyon yayıncılık terimi olarak bilinmektedir (Orijinal terminolojik ifade: Character Generator²) (Baca, 2015, s. 55). Yayın içeriğinin yardımcı materyallerle desteklenmesi ve anlaşılır kılınması adına KJ, televizyon haber bültenlerinin ana görsel öğeleri arasında yer bulmaktadır. KJ'ler diğer görsel öğeler gibi yerleştirme, bindirme gibi metodlar kullanılarak yayına dahil edilmekte ve yayın içeriğinin değişimine göre sürekli güncellenmektedir. Yaygın olarak ekranın en alt kısmına konumlandırıldığı ve haber bültenin dekoruyla özdeşleşen renklerde arka plandırıldığı görülmektedir.

Görsel 3: Kamu mülkiyetine ait TRT kurumunun ulusal tematik haber kanalı olan TRT HABER TV'de bir haber sunumu URL 3: <https://www.dailymotion.com/video/x7xdp94>

Görsel 4: Habertürk TV'den bir görüntü URL 4: <https://www.odatv4.com/guncel/haberturku-karistiran-yazi-aman-aman-kabul-edilebilir-bir-sey-degil-21052101-213690>

² Ayrıca bkz. https://en.wikipedia.org/wiki/Character_generator. Orijinal ifadededen bahisle CG olarak da anılmaktadır.

Mukayeseli olarak analiz edildiğinde KJ'nin alt kısımda belirli sınırlı bir alanı işgal ettiği, başlık ve kısa boyuttaki bir cümleyi geçmeyen açıklamalara yer verildiği görülmektedir. Sürekli güncellenmesinin gerekmesi, yayının mevcut gidişatını çarpıcı ve de anlamlı bir cümleyle anlaşılır kılmak zorunda olması durumu nedeniyle televizyon haber programlarının rejisinde müstakil olarak KJ operatörü adında sorumlular istihdam edilmektedir (İşcan, 2014, s. 22).

2. Chroma Key & Green Screen

Chroma Key, kelime anlamı itibarıyla "renk anahtarı" anlamına gelmektedir.³ Video düzenleme yazılımlarının ve reji merkezinde bulunan video mikserlerin sunduğu opsiyonel bir özellik olarak bilinmektedir (Berk, 2017, s. 196). Renk anahtarı imlecinin dokunduğu yüzeydeki renk bilgisini tarayarak o bölgeyle benzerlik gösteren tüm alanları silip saydamlaştıran bir işleve sahiptir. Bu sayede tek renk düz zemin üzerindeki objenin özdeş arka planını silerek ikincil görüntünün yerleştirilmesini sağlamaktadır (Cubitt, 2005, s. 65). Chroma Key'in daha eski ve ilkel bir öncülü olarak mat tekniği ve çift pozlamanın geçmiş dönemlerde kullanıldığı görülmektedir. Şimdiki yeşil perdenin yerine siyah bir örtünün kullanıldığı bu yöntemde çift pozlama ile fonun yeniden dekore edilmesi sağlanmıştır. 1898'de bu tekniğin ilk defa George Albert Smith tarafından kullanıldığı bilinmektedir. 1903 yapımı 12 dakikalık aksiyon filmi Büyük Tren Soygunu filminde (özgün adı: The Great Train Robbery) yine bu tekniğin kullanılarak arka planın sahnelerinin zenginleştirildiği bilgisi yer almaktadır (Ramey, 2015, s. 70). 1920'lerde Walt Disney'in Alice Komedi adlı çizgi film / animasyon türündeki yapıtlarında ise arka plan değişimleri ve oyuncu yerleştirmeleri için beyaz bir fonun kullanıldığı kaynaklar geçmektedir (Foster, 2014, s. 50).

Görsel 5: Green Screen fonunda Chroma Key kullanımının bir örneği URL 5:

https://en.wikipedia.org/wiki/Chroma_key

³ Ayrıca bkz. https://en.wikipedia.org/wiki/Chroma_key

Renk skalasında ten ve muhtemel obje renklerine en uzak olduğu düşünüldüğü için Chrome Key efekti ile objeyi fondan ayırmak için yeşil perde (Green Screen) tercih edilmektedir (Demirarslan, 2020, s. 344).

3. Chroma Key & Green Screen Efektinin Televizyon Haber Bültenlerinde Kullanımına Dair Örnekler

3.1 TGRT Örneği

Görsel 6: TGRT Chroma Key efektli savaş haberi sunumu URL 6:

<https://www.hurriyet.com.tr/video/tgtr-studjosuna-f-16-ve-tank-girdi-40402868>

Chroma key efekti ile objeler fondan ayrılabilirdiği gibi arka planı yeşil renkte üretilen animasyon ürünü video ve görseller de ana objeye bindirilebilmektedir. TGRT örneğinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sınır ötesine ilişkin askerî hareketiyle ilgili haberde yine bu yöntem kullanılarak tank ve F-16 savaş uçağı animasyon görüntüleri chroma key efekti ile cam spiker safhasında stüdyo ekranında hareket ediyormuşçasına bir izlenim verilmiştir. Chroma Key efekti her ne kadar yazılım destekli bir VFX uygulaması olsa da kullanılabilirlik alanı sadece bilgisayarla sınırlı değildir. Televizyon yayıncılığında önemli bir rejji aygıtı olan video mikserlerinde bu efektin harici bir buton olarak yer aldığı da görülmektedir. Ayarlanan kanaldaki video görüntüsünü kendi içinde işleyerek arka plan giydirmesi yapabilen video mikserleri ana haber bültenlerinde bu tip uygulamaları mümkün kılmak adına kullanılan önemli bir aygıt durumundadır. (Bkz. Görsel 7)

Görsel 7: Chroma Key efekti butonunu barındıran bir video mikseri URL 7:
<https://proav.roland.com/global/>

3.2 RT TV Örneği

Görsel 8: RT TV Chroma Key efektli savaş haberi sunumu URL 8:
https://www.youtube.com/watch?v=vHto_NI_cKw

RT TV (Russia Today) Moskova merkezli uluslararası yayın organıdır. Suriye'deki iç savaşla ilgili bir haber aktarılırken chrome key efektiyle stüdyoya bomba düşmüş etkisi oluşturan bir alev videosu montajlanmış ve haber spikeri sakınma hareketleri yaparak sanal gerçekliği jest ve mimikleriyle desteklemiştir.

3.3 Biz10 TV Örneği

Görsel 9: Biz10 TV stüdyosundan bir kare URL 9:

<https://www.youtube.com/watch?v=764AG7dmDE8>

Chroma Key sayesinde internet üzerinde mevcut bulunan modern, donanımlı stüdyo görsellerini arka plan olarak kullanıp bulunulan ortamı televizyon haber stüdyosuna dönüştürmek mümkün olabilmektedir. Bu imkan, habercilik eğitimi alan fakat ana akım medyada çalışma imkanı bulamayan kişileri Youtube vb. mecralarda kişisel bağlamda alternatif bir habercilik hizmeti sunma olanağı sağlamıştır. Örneklem olarak alınan BİZ10 TV adlı yapı Chroma Key kullanarak dizayn ettiği haber stüdyosunda alternatif bir haber ağı olarak faaliyet göstermektedir.

4. ÖNERİLER & TARTIŞMA

Hobi amaçlı kullanım için son kullanıcıya sunulmuş yazılımlardan profesyonel amaçlı kurumsal çözümlere kadar hemen hemen her video düzenleme programında chroma key ve green screen efektleri için opsiyonel menülerin konulduğunu gözlemlemek mümkündür. Bu bilgiden hareketle her ne kadar isteyen herkesin chrome key ve green screen efektiyle dekorlar üretebileceği düşünülse de yapılan teknik analizler ve uzman yorumları bu efektlerin uygulanmasında en önemli noktanın “ışıklandırma” olduğunu ifade etmektedir. Kuramsal bir ışıklandırma metoduna dayanmayan gelişigüzel aydınlatmaların perde üzerinde gölgelere sebebiyet verebileceği, gölgelerin de yeşil fon üzerinde siyah yansımaları doğuracağı ve dolayısıyla objenin fondan stabil bir şekilde ayıramayacağı pratikte yapılan uygulamalar sonrası gözlemlenmiştir. Bu sebeple Chroma Key ile Green Screen efektinin uygulanması noktasında sert ışık, anahtar ışık ve fon aydınlatmasının doğru konumlandırılması ve filtrelendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Öte yandan fon olarak kumaş ve türevi materyallerin kullanılması durumunda mutlaka kırışksız ve düz olmasına özen gösterilmelidir. Nitekim ışıklandırma her ne kadar kusursuz olsa da kırışıklıklar çizgisel gölge oluşturduğundan objenin fondan ayrılması işlemi gölge lekeli bir sonuç verecektir. Pratikte yapılan yüzeysel gözlemler yeşil perdenin yanı sıra stüdyo duvarının parlamayan yeşil boyayla boyanmasını da iyi bir alternatif olarak öne çıkarmaktadır.

Işıklandırmanın yanı sıra çekim işleminin de kusursuz bir efekt uygulaması için anahtar öneme sahip olduğu söylenebilir. Tungsten tipi sıcak ışık kaynaklarının kadrajda sarı tonu, soğuk ışık kaynaklarının da mavi tonu baskın kıldığı gözlemlenebilmektedir. Chrome Key yoluyla Green Screen efektinin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için yeşil tonun en canlı haliyle kadraja girmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu sebeple ışık kaynaklarına yumuşatıcı filtreler takılması ve kamerada White Balance (Beyaz Dengesi) ayarının hassas ölçeklerde gerçekleştirilmesi gerektiğinin önemli olduğu söylenebilir. Sıcak ışık kaynaklarının sarı, soğuk ışık kaynaklarının mavi tonu artırması yeşil arka planın farklı bir tonda görünmesine sebep olacağından ve bu durumun chrome key efektinin çalışmasını etkileyeceğinden ötürü beyaz dengesinin (white balance) hassas ölçeklerde gerçekleştirilmesinin büyük önem arz edeceği söylenebilecektir.

5. SONUÇ

Haber, tecimsel televizyon kanallarının yayın akışı içerisinde var olan bir içerik çeşiti olmaktan öte kamu hizmeti olarak değerlendirilen (Şeker, 2013, s. 37), asli ve şekli unsurlarının yasal müeyyideler ve denetleyici kurumlar tarafından belirlendiği bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Sermaye sahiplerinin tecimsel saiklerle rating kaygısını güdeceği “kurgusal” içerikleri olabilsede haber programlarında hiçbir yanıltıcı, yanlış yönlendirici, sansasyonel içeriğinin bulunamayacağı televizyon yayınlarını düzenleyen müktesebatın yanı sıra Türk Ceza Kanunu’nda cezai müeyyideyi gerektiren hususlar olarak ayrıca düzenlenmiştir. Özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi Türk Ceza Kanunu 134/2. maddede, dolandırıcılık suçu 158/1 (g) maddesinde⁴, suç unsurlarını masumane göstermek 220/8. maddede, müstehcenlik içeren yayınlar 226/2. maddede, halkı askerlikten soğutma ise 318/2. maddede açıklanmış ve hükme bağlanmıştır.⁵ Görüleceği üzere televizyon yayınlarında yasal çerçevenin dışına çıkmak kanala idari para cezası doğurmanın yanı sıra televizyonun mesul müdürü, haber muhabiri ve kameramanı bağlamında “hapis cezasını” gerektirecek müeyyideleri de barındırmaktadır. Dolayısıyla haber bültenlerinin bir kamu hizmeti olduğu ön planda tutularak, yasal ve cezai sorumluluk bilincinde üretilmesi ve yayınlanması gerektiği düşünülmektedir. Ortaya konulan bu çalışmada anlatılan chrome key ve green screen efektleriyle objenin fondan ayrılarak farklı görsellerle bütünleştirilmesi anılan bu kamu hizmeti olgusuna katkı sağlayacağı ölçüde anlamlı olacaktır. Bu efektlerin salt rating kaygısı güdülerek fantezi ögesine dönüştürülmesi yukarıda anılan mevzuatın birine veya birkaçına aykırılık teşkil edebileceği gibi kamu yararı olgusuna da gölge düşürebilecektir. Haberciliğin her evresinde olduğu gibi görsel efekt kullanımlarında da “sorumluluk” ilkesinin anahtar konumda tutulması gerektiği söylenebilir.

---

⁴ Faizsiz ev, ucuz akıllı cep telefonu, kazandıran yatırım hesabı, kripto para gibi ticari ögeler üzerinden reklam yapıp para toplayarak dolandırıcılık yapan şebekelerin televizyon reklamlarını yoğun bir biçimde tercih ettiği görülmektedir. Bkz. “Thodex olayı, kripto para vurgunu

⁵ Detaylı bilgi için 5237 sayılı güncel Türk Ceza Kanununu tarayınız.
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>

Chroma Key efektiyle objeyi fondan ayırmak ve farklı mecraları arka plana yerleştirmek hemen hemen her video düzenleme yazılımında var olan bir opsiyondur. Kurumsal yapıların yanı sıra bireysel ve hobi amaçlı yayıncılık yapan kişiler dahi bu efektlerle sanal bir haber stüdyosu kurgulayabilmektedir. Bu noktada esas olan, anılan bu efektlerin “kusursuz” olarak uygulanabilmesidir. Televizyon ve sinema profesyonelleri, izleyici tarafından fark edilebilen chroma key efektlerinin ağır bir kusur olduğu ve derhal ortadan kaldırılması gerektiğini ifade etmektedir (Kanca, 2017, s. 1). Dolayısıyla anılan bu efektlerin haber bültenlerinde kusursuz olarak uygulanması, haberin kamu hizmeti oluşunun gerektirdiği yasal mesuliyet ve kurumsal ciddiyet çerçevesinin dışına çıkmaması (Zindereden, 2020, s. 339) ve fantastik bağlama kaymaması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Baca, K. (2015). *TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE NESNELLİK: SES KAYITLARININ TV HABERLERİNDE ELE ALINIŞI* [Yüksek Lisans Tezi]. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA BİLİM DALI.
- Bayram, F. (2002). *Yerel Televizyon Haberciliğinin Haber Verme İşlevi Açısından Değerlendirilmesi ve Eskişehir İlinde Bir Uygulama Örneği* [Yüksek Lisans Tezi]. Yerel Televizyon Haberciliğinin Haber Verme İşlevi Açısından Değerlendirilmesi ve Eskişehir İlinde Bir Uygulama Örneği.
- Benli, N. (2019). AÇIK VE UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARINDA DEKOR TASARIMI; AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ EĞİTİM PROGRAMLARI ÖRNEĞİ. *Kesit Akademi Dergisi*, (18), 71-86.
- Berk, M. E. (2017). DÜNYA SİNEMASINDA GÖRSEL EFEKTİN GELİŞİMİ: TÜRK SİNEMASINDAKİ UYGULAMALARI. *İnif E-Dergi*, 189-209. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/384734>
- Cubitt, S. (2005). *The Cinema Effect*. MIT Press.
- Demirarslan, S. (2020). *Mimarlık Planlama ve Tasarım Alanında Teori ve Araştırmalar* (R. Kasmı & L. Kudumovic, Eds.). Gece Kitaplığı.
- Duyurular. (n.d.). RTÜK. Retrieved May 19, 2022, from <https://www.rtuk.gov.tr/gorsel-isitsel-medyada-ticari-iletisim-mevzuati-ve-uygulamalari/3559>
- Foster, J. (2014). *The Green Screen Handbook: Real-world Production Techniques*. Focal Press.
- Hançerlioğlu, O. (1996). *Felsefe sözlüğü*. Remzi Kitabevi.
- İşcan, H. (2014). *KIRGIZİSTAN'DA MEDYA SEKTÖRÜ'NÜN DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA EĞİTİMİNİN DURUMU* [Yüksek Lisans Tezi]. KIRGIZİSTAN-

TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ İLETİŞİM BİLİMLERİ
ANABİLİM DALI.

- Kanca, A. E. (2017, August 22). *GreenBox Nedir? / Teknoloji*. Milliyet Blog. Retrieved June 4, 2022, from <http://blog.milliyet.com.tr/greenbox-nedir-/Blog/?BlogNo=567715>
- Karadağ, G. H. (2019). KAM SİKER TÜRLERİ AÇISINDAN GENEL KANALLAR İLE HABER KANALLARI KARŞILAŞTIRMASI. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 787-804.
- Kırık, A. M. (2014). *Etkileşimli Televizyon*. Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- Konuş, L., Açık, Y., Ayvaz, Ç., & Apaydın, F. (2017.). Bir İnternet Televizyonunda Haberin Üretimi: Ege Üniversitesi Örneği.
- Koroğlu, S. A. (2015). LİTERATÜR TARAMASI ÜZERİNE NOTLAR VE BİR TARAMA TEKNİĞİ. *GİDB Dergi*, (1), 61-69.
- Mitchell, A. J. (2004). *Visual Effects for Film and Television*. Focal.
- Olgun, İ. (2014). *Televizyon program jeneriklerinde, müzik ve hareketli grafik tasarım ilişkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Grafik Tasarımı Ana Sanat Dalı.
- Şeker, M. (2013). TELEVİZYON HABERCİLİĞİNDE KÜRESEL FORMAT VE HABERCİLİĞE ETKİLERİ. *Selçuk İletişim*, 4(4), 36-44.
- Ramey, K. (2015). *Experimental Filmmaking: Break the Machine*. Taylor & Francis.
- Sözen, M., & Dayı, H. (2013). SİNEMADA IŞIK KULLANIMI VE ÖRNEK BİR ÇÖZÜMLEME. *Erciyes İletişim Dergisi*, 3(1).
- Taştan, Ö. (2014). *Türkiye televizyonlarında haber stüdyolarının mekansal özellikleri üzerine bir inceleme* [Yüksek Lisans Tezi].
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Journal of Social Sciences*, (10), 188-201.
- Uyguç, Ü., & Genç, A. (2016). *Radyo Televizyon Haberciligi*. Avcıol Yayınları.
- Yıldız, P. (2006). TELEVİZYON STÜDYOLARINDA HAZIRLANAN PROGRAMLARIN ZAMAN VE MEKÂN ENTEGRASYONU VE TÜRKİYE'DEN BİR STÜDYO 'TV-8'ÖRNEĞİYLE ANALİZ ÇALIŞMASI. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 274-294.
- Yılmaz, Ü. (1991). *Renk Psikolojisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu University (Turkey) ProQuest Dissertations Publishing.
- Zindereden, İ. E. (2020). TELEVİZYON HABER BÜLTENLERİNDE GÖRSEL EFEKT KULLANIMININ YARATTIĞI ETİK SORUNLAR. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(1).

Ziaei, M., & Öztürk, F. (2016). SİNEMADA KOSTÜM TASARIM VE UYGULAMA SÜRECİ. *GSF Sanat Dergisi*, 97-108.

Zinderen, İ. E. (2017). *HABER VE GERÇEKLIK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ÖZEL EFEKT TEKNOLOJİLERİ* [Doktora Tezi]. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ GAZETECİLİK ANABİLİM DALI.

URL 1: FOX TV, <https://www.fox.com.tr/fox-haber> adresinden ekran görüntüsü (screen capture) olarak alınmıştır. erişim tarihi: 20.06.2022

URL 2: Habertürk, https://tv.haberturk.com/tum_bolumler/ana-haber-bulteni/685 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi 21.06.2022

URL 3: Dailymotion, <https://www.dailymotion.com/video/x7xdp94> adresinden thumbnail görseli olarak alınmıştır. Erişim tarihi: 30.5.2022

URL 4: ODA TV, <https://www.odatv4.com/guncel/haberturku-karistiran-yazi-aman-aman-kabul-edilebilir-bir-sey-degil-21052101-213690> adresinden alınmıştır. Yayın tarihi: 21.05.2021 Erişim Tarihi: 01.06.2022

URL 5: Wikipedia TR, https://en.wikipedia.org/wiki/Chroma_key adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 28.06.2022

URL 6: Hürriyet, <https://www.hurriyet.com.tr/video/tgrt-studyosuna-f-16-ve-tank-girdi-40402868> adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 4 Haziran 2022

URL 7: Roland, <https://proav.roland.com/global/> adresinden alınan ürün kataloğu görselidir. Erişim Tarihi: 15 Haziran 2022

URL 8: Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=vHto_Nl_cKw adresinden thumbnail görseli olarak alınmıştır. Erişim Tarihi: 04.06.2022